

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs Qvintvs. Vtrum filius sit in patre, & è conuerso.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82303)

ARTICVLVS QVINTVS.

Utrum filius sit in patre, & e conuerso,

AD Quintum sic proceditur. Videtur, quod filius non sit in patre, & e conuerso. Philosophus enim in 4. Phys. ponit octo modos essendi aliquid in alio, & secundum nullum horum filius est in patre, aut e conuerso: ut pater discurrat per singulos modos. Ergo filius non est in patre, nec e conuerso.

2. Præterea. Nihil quod exiit ab aliquo, est in eo, sed filius ab aeterno exiit à patre secundum illud Michæ 5. Egressus eius, ab initio à diebus æternitatis. Ergo filius non est in patre.

3. Præterea. Vnum oppositorum non est in altero. Sed & filius & pater opponuntur relatiuè. Ergo vnus non potest esse in alio.

Sed contra est, quod dicitur Ioan. 14. Ego in patre, & pater in me est.

Respondeo dicendum, quod in patre & filio tria est consideranda, scilicet essentiam, & relationem, & originem. & secundum quodlibet istorum filius est in patre, & e conuerso. Secundum essentiam enim pater est in filio, quia pater est sua essentia, & communicat suam essentiam filio non per aliquam suam transmutationem. Vnde sequitur quod cum essentia patris sit in filio, quod in filio sit pater. Et similiter cum filius sit sua essentia, sequitur quod sit in patre, in quo est eius essentia. Et hoc est, quod Hilarius dicit 5. de Trinitate. Naturam suam (ut ita dicam) sequitur immutabilis Deus, immutabilem gignens Deum subsistentem. Ergo in eo Dei naturam intelligimus cum in Deo Deus inest. Secundum etiam relationes manifestum est, quod vnum oppositorum relatiuè est in altero secundum intellectum. Secundum originem etiam manifestum est, quod processio verbi intelligibilis non est aliquid extra, sed manet in dicente. Ad etiam quod verbo dicitur, in verbo continetur. Et eadem ratio est de Spiritu S.

Ad Primum ergo dicendum, quod ea, quæ in creaturis sunt, non sufficienter representant ea quæ Dei sunt. Et ideo secundum nullum eorum modorum quos Philosophus enumerat, filius est in patre, aut e conuerso. Accedit tamen magis ad hoc modus ille, secundum quem aliquid dicitur esse in principio originante: nisi quod deest vnitas essentia in rebus creatis inter principium, & id quod est à principio.

Ad secundum dicendum, quod exiit filius à patre est secundum modum processionis interioris, prout verbum exit à corde, & manet in eo. Vnde exitus iste in diuinis est secundum solam distinctionem relationum, non secundum essentialem aliquam distantiam.

Ad Tertium dicendum, quod pater & filius opponuntur secundum relationes, non autem secundum essentiam, & tamen oppositorum relatiuè vnum est in altero, ut dictum est.

Sensus quaestri.

EXISTENTIAM alicuius in altera diuina persona mutuam quidam ex antiquis, & plures ex recentioribus Theologis circuminceptionem appellant; quoniam in tribus quasi circulo quodam agitur, & completur existentia hæc vnus, alia diuina persona, adeo, ut in vnaque sit existendi ratio triplex in qualibet alia, ut perspicue patet, tam ex huius articuli doctrina, quam ex 1. dist. 19. q. 3. 4. 2. ad 1.

Forma Textus.

CONCL. est. Pater est in filio, & e conuerso, secundum essentiam, & relationem, & originem. Naz. in 1. part. D. Th. tom. 2.

A Probatur primò, quo ad primam partem. Essentia patris est in filio. Ergo pater est in filio. Antecedens probatur; quia pater communicat suam essentiam filio absque transmutatione. Consequens verò probatur; quia pater est sua essentia; & eadem arguendi forma probari potest filium esse in patre hoc modo. Essentia filij est in patre, ergo filius est in patre. Antecedens iam probatum est. Consequentia verò probatur, quia filius est sua essentia. Deinde probatur eadem pars ex Hilario in 5. de Trinitate. Secunda verò pars probatur; quia vnum oppositorum relatiuè est in altero secundum intellectum. Ergo vna persona diuina est in alia secundum relationem. Tertia demum pars. Quia processio verbi intelligibilis non est aliquid extra, sed manet in dicente, & id quod verbo dicitur in verbo continetur. Ergo vna persona est in alia secundum originem.

Expositio Textus.

PRO conclus. lege dicta patrum apud Magistrum in 1. dist. 19. Turrianus hic ait Caiet. explicare verba præsentis articuli contra intentionem S. Th. & aliorum Sanctorum, cuius censura quamuis grauissima nullum in toto suo commentario producit argumentum.

Circa tres partes prædictæ conclusionis plura sunt dubia & aduersariorum argumenta, quibus Caiet. noster satisfacit egregie, & ante eum Capr. in 1. dist. 19. q. 1. quem sequuntur Iauell. & Vasq. super hoc a. & Suarez lib. 4. de Trinitate. cap. 16. qui non satis aptè tres inexistenti modos in textu positos nititur ad mentem (ut existimat) D. Th. tribus illis modis accommodare; quibus ait S. D. sup. q. 8. a. 3. Deum esse in omnibus rebus, scilicet per præsentiam, potentiam & essentiam seclusis imperfectionibus. Nam quicquid sit de secundo & tertio, primus quod dicitur esse Deus in omnibus per præsentiam, nihil habet commune aut simile cum secundo præsentis articuli, quo dicuntur esse inuicem diuinæ personæ; quia correlatiuæ sunt. Dicitur enim Deus in omnibus esse per præsentiam, quatenus omnia nuda & aperta sunt oculis eius, quorum virtute cognoscitiua & intuitiua penetrat vniuersa. Pertingens vsq. ad diuisionem animæ & spiritus, compagum quoq. ac medullarum, cognitionis & intentionum cordis, ut Hebr. 4. dicitur de sermone Dei, qui eius intellectus est signum. Iuxta secundum verò modum hic in textu positum dicitur vna persona esse in alia secundum relationem; quia vnum oppositorum relatiuè est in altero secundum intellectum: non quia alterum relatiuum ut sic intelligat alterum, sed quia neutrum potest ab intelligente cognosci sine altero. Quantum igitur hæc duo distant, videlicet vnum ab altero cognosci, & vnum sine altero non cognosci, tantum dissident modus ille primus & hic secundus.

Circa primum modum quo vna persona dicitur esse in alia, vide si placet apud Mol. exemplum de vna & eadem anima rationali per Dei potentiam duas materias inter se diuisas informante; quod tamen verè & simpliciter est impossibile. Secundum modum explicat S. D. in 1. dist. 19. q. 3. a. 2. ad 1. dicens filium esse in patre, sicut originatum in originante, & patrem in filio sicut originans in originato. Obicit multa huic doctrinæ Ioannes Rada, Radæ obiectiones. quæ, ut etiam aduertit Ripa, Capr. & Cai. iam ante dissoluerant.

Ff

Ar